

MITÄ ON OLLA PAHAA VASTUSTAMATTA

Pekka Ervastian esitelmä 8.11.1931

Jeesuksen vuorisaarnan neljäs käsky on tuo kaikille tuttu, kuuluisa „pahan vastustamattomuuden“ käsky: „Olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'silmä silmästä ja hammas hampaasta'. – Mutta minä sanon teille: älkää tehkö vastarintaa sille, joka on paha.“

Tämä käsky on tullut niin kuuluisaksi nyt – voimme sanoa – viime aikoina kristikunnassa sentähden, että me olemme vähitellen kaikki oppineet huomaamaan, että sitä käskyä emme ollenkaan noudata. Emme ole siitä käskystä paljon tienneetkään. Se on tullut melkein hämmästyksenä useimmille niin sanotuille kristityille; että semmoinen käsky on olemassakaan. Mikä on luonnollisempaa ja oikeampaa kuin, että pahaa vastustetaan. Mitä tulisi koko yhteiskuntaelämästäamme, jos annettaisiin pahojen olla niin kuin tahtovat; jos ne saisivat liikkua ja vapaasti tehdä pahoja tekojaan. Semmoinen käsky, semmoinen viisaus on aivan sopimaton meille valistuneille ihmisille. Saattoi olla vanhoina aikoina, jolloin Jeesus Kristus esiintyi, paikallaan puhua suorastaan tämmöistä järjetöntä. Ja Jeesus – niinkuin sanotaan – oli hyvin ihanteellinen haaveilija, joka itse oli hyvä ja toivoi, että toisetkin ihmiset olisivat hyviä. Mutta eihän itse todellisuus ollut semmoinen. Jeesus oli haaveilija, mutta todellisuutta silmällä pitäen, ihmiset eivät saata ruveta sillä tavalla haaveilemaan. He tietävät, että maailman ihmiset ovat sangen häijyjä, ilkeitä, jotka eivät tahdo muuta tehdä, kuin kaikenlaista paha, jos tilaisuus heille myönnetään. – Näin he ajattelevat. Ja ei ole ihme, että tämä, niinkuin muutkin käskyt vuorisaarnassa, pitkin vuosisatojen ovat jääneet huomaamatta. Niitä ei ole opetettu Jeesuksen opissa, kristinopissa, vaan on opetettu vanhoja Mooseksen käskyjä, joita Jeesus täydensi; jotka

Jeesus asetti pois ja antoi tilalle uudet käskyt. Sentähden meidän aikanamme tämä käsky on alkanut herättää huomiota. Ja meihin ihmisiin vaikuttaa se, että Jeesus itse noudatti tätä käskyä. Tiedämme hänen elämänsä historiasta, kuinka hän omassa persoonassaan ei millään tavalla vastustanut pahoja olentoja. Hän ei asettunut niitä vastaan, vaan päinvastoin kielsi opetuslapsiaankin vastustamasta niitä, jotka tulivat häntä vangitsemaan. – Kun Pietari veti miekan ja sivalsi sillä sotamiehen korvan, niin Jeesus sanoi: „Pistä miekkasi tuppeen“ – ja hän paransi korvan. Ja hän antoi viedä itsensä tutkittavaksi ja piinata itseään – ja viedä kuolemaan ristinpuulle. Hän, jonka elämä meidän mielestämme on miljoonia kertoja arvokkaampi kuin noiden roomalaisten ja sotamiesten. – Hän on selvä esimerkki siitä, että paha ei ole vastustettava. Ja tämä on selvä esimerkki juuri meidän ajallemme, kun olemme oppineet ajattelemaan ja huomaamaan, kuinka epäkäytännöllinen tuo tuommoinen oppi on meidän ajallemme. Toiselta puolen, emme suinkaan tahtoisi, että Jeesus olisi vastustanut paha. Kyllä me näemme, kuinka eetillisen kaunista on, että hän meni lampaana uhripuulle. Se oli kaunista, mutta emme soisi sitä kenellekään meistä tapahtuvan. Meidän yhteiskuntamme on järjestetty, ja se järjestys ei saa olla pahan puolella, vaan hyvän – niinkuin sanomme. Ja sentähden me myöskin ehkä ajattelemme tätä asiaa, tätä neljättä käskyä pahanvastustamattomuudesta, sentähden, että olemme käyneet läpi suuren maailmansodan, jossa todella koetimme vastustaa paha. Kaikki kansat tekivät parastaan vastustaakseen paha, sitä joka heidän mielestään oli paha. Suuret armeijat hävittivät toisiaan. Ja sitten maailma joutui semmoiseen tilaan, missä se on nyt. Ja jokainen kysyy: mitä hyötyä oli tuosta ihmisveren vuodattamisesta ja äärettömästä hävittämisestä? Ja silloin meidän nykyisten ihmisten mieleen muistuu Jeesuksen sanat: „älkää tehkö mitään semmoista; älkää vastustako sitä, joka on paha“. Ja itse asiassa voimme sanoa, että pahan vastustamatto-

muuden ajatus on ilmassa. On paljon järjestöjä jo Europan eri maissa, jotka nimenomaan tekevät työtä rauhan puolesta, jotka eivät siis enää soisi, että kansat menisivät sotaan toisiaan vastaan. Se on itse tuon pahan vastustamisen kieltämistä. Emme saa ajatella, että sillä tavalla menisimme sotaan, ajatellen, että nuo toiset ovat pahoja; että ajattelisimme sillä tavalla ja rupeaisimme vastustamaan pahaa. On paljon seuroja, jotka tekevät työtä juuri tämän puolesta. Mutta sitten tämä pahan vastustamattomuus on ilmassa myöskin sillä tavalla, että se vie itsestään ikäänkuin väärinkäsityksiin. Näemme myöskin semmoisia ilmiöitä aikamme elämässä, jotka todistavat, että ihmiset ovat käsittäneet väärin tämän pahanvastustamattomuuden. He vievät sen ajatuksen semmoisiin johtopäätöksiin ja käytännöllisiin seurauksiin, joita se ei suinkaan ole tarkoittanut. Minä ajattelen silloin kahta lajia tällaista pahan vastustamattomuutta, jotka kyllä itse asiassa ovat, nämä ilmiöt – kun tietää mitä pahan vastustamattomuus on –, pahan vastustamattomuuden irvikuvia, väärinkäsityksiä. – Toinen on se, joka koskee ihmisiä heidän yksilöllisessä elämässään – siis koskee yksilöitä. On semmoinen väärinkäsitys mielestäni nykyaikana ilmassa, että pahan vastustamattomuus, se merkitsee sitä, että meidän pitäisi olla sitä, mitä me luonnostamme olemme lapsina. Tämä käsitys pahan vastustamattomuudesta ei tietysti silloin leviä niin paljon aikaihmissen keskuuteen, kuin nuorison. Siinä voi nähdä semmoisia oireita, ja sitten ehkä järjestelmälliseksi tehtynä juuri niin sanotuissa bolshevikeissä. Lapset mielellään luonnostaan, aivan vapauteen jätettyinä noudattavat kaikkia omia sisäisiä vaistojaan, pahan vaistojaan ja oikkujaan, niitä vastustamatta. He eivät luonnostaan vastusta mitään semmoista, joka nousee heidän vaistoistaan ja vieteistään, vaan he mielellään noudattavat niitä. He ovat vallattomia ja tekevät kaikkia häiriöitä ja pahaa; jos heidät jätetään ilman minkäänlaista ohjausta, niin heistä tulee hyvin vallattomia ja ikäviä lapsia ennen pitkää. Lapsia on ohjattava; heitä on

pidettävä silmällä; heitä on kuritettava. He eivät saa antaa vapaita ohjaksia omille pahoille vaistoilleen. Jos lasta ei kasvateta kurilla, niin hänestä tulee kuriton ihminen vanhempana. Se on meidän vanhaa viisauttamme, ja ennen aikaan mentiin hyvin pitkälle tässä suhteessa. Silloin ei ymmärretty lasta ihmisenä, vaan sitä kohdeltiin aivan kuin joukko-olentoa, eikä yksilönä. Vasta viime aikoina olemme alkaneet ymmärtää, että ihmiset ovat erilaisia; että tuo niin sanottu yhdenvertaisuus on yhdenvertaisuutta Jumalan, luonnon, elämän edessä, mutta ei samaa kuin yhtäläisyys. Ihmiset eivät ole yhtäläisiä taipumuksiltaan. He ovat erilaisia taipumuksiltaan. Toisella on enemmän taipumusta pahaan kuin toisella; toisella on taipumusta hyvään. Ja sentähden pidämme silmällä nykyään lapsia; ettemme tukahduta sitä hyvää, mikä heissä on, mutta emme anna täydellistä vapautta sille, mikä on pahaa, vaan kasvatamme kodeissa ja kouluissa niin, että hyvä saa vapaasti kehittyä, mutta että he oppivat pahan voittamaan. Nyt huomaamme, että on nuoria meidän aikanamme – minä olen huomaavinani kirjallisuudessa sitä jonkun verran –, jotka elävät sangen – voisi sanoa – originellilla tavalla; ottavat sangen omaperäisen asenteen elämäänsä nähden. He koettavat olla aivan ilman ennakkoluuloja elämäänsä, Jumalaan, maailmaan nähden. He ottavat omaperäisen asenteen elämäänsä nähden ja ajattelevat, että heidän pitää antaa vapaat ohjokset itsellensä ja elää omien vaistojensa, himojensa ja halujensa mukaan; ja sillä tavalla ymmärtää lopulta, mitä elämä on. Me voimme nähdä sentähden, että nämä nuoret ihmiset – ja sitä ohjelmaa toteutetaan järjestelmällisesti tuolla idässä – antavat vapaat ohjokset himoilleen, haluilleen, ja heittäytyvät elämän pyörteisiin vielä suuremmalla halulla ja innolla kuin ennen. Nuorethan ovat aina sitä tehneet; tahtoneet nähdä, mitä elämä oikeastaan on. Mutta meidän aikanamme sitä seuraa suurempi ajattelu. Nykyään nuoret ajattelevat samalla, ja sentähden he ehkä myöskin lopulta heräävät näkemään, että he

tällä tavalla ovat menossa aivan väärään suuntaan. Sillä kun he puhuvat tällaisesta vapaudesta ja siitä, että ihmisen pitää elää aivan oman itsensä sisäisten lakien mukaan, niin he eivät ollenkaan ota huomioon sitä, että ihmisminä on hyvin pitkän kehityksen tulos. Se on olento, joka on käynyt miljoonia vuosia sitten läpi eläinkunnan. Ihminen on semmoinen olento vielä, että hän on noussut eläimestä saamalla järjen, ja järki on kehittymässä, eikä ihminen ole vielä tullut ihmiseksi. Hän on puolittain ihminen vasta. Tietysti ihminen on olento, joka on voittanut eläimen itsessään. Nyt hänen tehtävänsä on tulla ihmiseksi, ja ihmisestä sitten enkeliksi ja jumalaksi. Jos hän nyt antaa täydellisen vapauden omille haluilleen, kuuntelee sisäisiä ääniään, niin hän ei ota huomioon, että nämä äänet eivät ole aina ihmisestä kotoisin, Jumalasta sitä vähemmin, vaan että tämä sisäinen ääni on jälkikaikua hänen vanhasta eläimellisyydestään. Tämä hänen oma sisäinen itsensä onkin ehkä eläin hänessä. Ja nuori ihminen, hänhän juuri pettyy tässä suhteessa. Hän ajattelee tätä eläimellistä vapauttaan; luulee sitä inhimilliseksi vapaudeksi, kuvitellen, että nyt hän todella on ihmisenä vapaa. Ja mitä enemmän hän on saanut kärsiä lapsena, sitä enemmän, sitä suuremmalla voimalla nousee vapautta pyytäen koko hänen alempi itsensä, jota ei ole ymmärretty. Ja tietysti, jos hän on saanut lapsena elää viettiensä vallassa, hän ei käsitä muuta kuin, että tämä elämä on luonnollista ja sitä on jatkettava. Siis ihminen erehtyy nykyään siinä, että hän pitää inhimillistä vapautta saman arvoisena kuin eläimellistä vapautta ja kun hän luulee siis olevansa pahaa vastustamatta, kun hän ei vastusta omaa itseänsä. Vähitellen hänen järkensä ehkä sanoo: tuo on pahaa. Vapaan elämän noudattaminen vie kylläkin ennen pitkää hänet siveellisiin ristiriitoihin ja konflikteihin, mutta hän sanoo: mutta pahaa ei pidä vastustaa. Ja tämä on sängen suuri väärinkäsitys pahan vastustamattomuudesta. Tätä ei suinkaan Jeesus ole käskyllään tarkoittanut. Hän on tarkoittanut sitä, että ihmisen on voitettava itsensä. Ei suinkaan minun tule Jeesuksen opin mukaan tukah-

duttaa sitä, mikä on hyvää minussa. Tietysti itsensä voittaminen tarkoittaa juuri eläimen itsensä voittamista, niinkuin kaikki viisaat ovat sanoneet. Se tarkoittaa eläimen voittamista, juuri alemman itsemme voittamista. Ja sentähden ei pahan vastustamattomuus tarkoita sitä, että annettaisiin vapaat ohjukset sille eläimellisyydelle, mikä on meissä itsessämme. Tämä käy meille aivan selväksi, jos me olemme tilaisuudessa tutkimaan kuoleman jälkeistä elämää. – Jos katsomme ihmistä kuoleman jälkeen, silloin kun hän on elänyt himojensa orjana, näemme, että hänellä on erittäin vaikeaa silloin, sillä hän ei voi enää filosofoida sinne eikä tänne. Hän seisoo elämän edessä, aivan kuin kylmän, järkähtämättömän elämän lain edessä, joka kylmästi sanoo: eläimestä luovu, itsekkyydestä luovu; ei ole niillä mitään arvoa. – Se on probleemi hänelle kuoleman jälkeen. Ja silloin – maksoi mitä maksoi – hänen on luovuttava alemmasta itsestään. Siitä tehtävästä hän ei pääse muuten, kuin että hän sen suorittaa. Elämänsä aikana on ihminen voinut kuvitella mitä tahansa tästä elämästä, missä hän on voinut olla ollenkaan yrittämättäkään voittaa pahaa itsessään. Mutta kuoleman jälkeen se ei käy päinsä enää. Siellä on jokaisen ihmisen armotta voitettava oma itsensä, ja sitä sanotaankin sentähden helvetin tuskan –, kiirastulen piinaksi. On kuin tuli polttaisi ja ihmisestä ravistettaisiin hänen oma itsensä. On kuin hänen oma itsensä ravistettaisiin hänestä kuoleman jälkeen, kun hänen täytyy se voittaa. Mitä nuorempa tuommoinen ihminen on kuollut, sitä vaikeampaa on hänellä kuoleman jälkeen. Mutta vasta, jos hän on elänyt vanhaksi ja koettanut muuttaa itseään, silloin muodostuu hänen elämänsä helpommaksi kuoleman jälkeen. Mutta muussa tapauksessa – jos hän nuorena kuolee ja on elänyt liian vapaasti – hänen on vaikea. Siitä emme pääse mihinkään. Ja se opettaa meille, että on hirvuihin väärinkäsitys sillä lailla käsittää pahan vastustamattomuutta. Jeesuksen opin mukaan pahaa ei ole vastustettava; paha on voitettava.

Toinen semmoinen väärinkäsitys olisi, jos sitä käytännössä toteutettaisiin – ja sitähan ei niin paljon ehkä täällä kristikunnassa ole sentään toteutettu – se, jos asettuisimme kaiken elämämme suhteen kohtalon kannalle, sille kannalle: no, se on kohtalo, Kismet . . . mitä minä millekään voin. Me alistuisimme ilman muuta kohtalon alle, aina kumartaisimme ja olisimme täydellisiä fatalisteja. Antaisimme toisten vapaasti riehua, tehdä kuinka paljon pahaa tahansa; eikä ainoastaan yksilöinä, vaan kansoinakin. Sanoisimme, että se on tähdissä kirjoitettu. Me kuolemme tautiin – ruttoon. Emme mitään voi, se on sallittua. – En voi sanoa, onko tätä niin paljon ollut maan päällä, sillä ihmisen on vaikea tällä tavalla tyytyä kohtaloonsa. Mutta mikäli sillä tavalla on tehty ja katsottu pahan vastustamattomuutta, se olisi erehdystä. Sitäkään ei ole Jeesus Kristus tarkoittanut, kun hän on opettanut olemaan pahaa vastustamatta. Että alistuisimme kokonaan, emmekä yrittäisi mitään. Että me ihmiset istuisimme kädet ristissä, emmekä yrittäisi mitään ja antaisimme kuoleman korjata meidät. Jos kohtalo tahtoo, että kaikki kuolemme – niin huokaamme kädet ristissä –, niin mitä varten taistelemme kohtaloa vastaan? Miksi emme olisi vastustamatta sitä ja kuolisi pois; onko tämä elämä niin äärettömän arvokas, että sitä, kärsimystä täynnä olevaa elämää jatkaisimme sen sijaan, että istuisimme ja sanoisimme: lopeta meidät ja päästä pois tästä olemassaolosta. Mitä elämä on muuta kuin paha? – Me menemme kaikista viisaimman ihmisen Gautama Buddhan luo ja hän sanoo: „koko olemassaolo on kärsimystä; sentähden sinun pitää siitä vapautua. Vapaudu kaikista kärsimyksistä ja se on – nirvaanaa, olemattomuutta.“ – „Juuri sitä, että voisi kuolla pois, olemattomiin. Ja jos elämällä ei ole tarkoitusta, miksi sitä vastustaisimme, sitä elämää, joka on paljasta kärsimystä? Miksi emme ajattele mieluummin ehkä nirvaanaa – ja vaan istumme ja kuolemme? Se olisi pahan vastustamattomuutta, jos niin tekisi. Mutta miksi ihmiskunta ei sitä tee? Miksi se voi filosofoida ja

spekuloida asioista, eikä tee johtopäätöksiä? On tavallaan koomillista, että vakavan näköisinä keskustelemme pessimistisesti ja kuitenkin jatkamme elämää. Se on mitä suurinta komediaa. Voisimme vaikka tappaa itsemme, että kuolema tulisi nopeammin, jos emme jaksaa odottaa istuen. Niin tekee todellinen pessimisti, joka todella uskoo, että elämä on paljasta kärsimystä ja paha. Muutamia semmoisia yksilöitä on aina. Me sanomme: he olivat mielenvikaisia. Mutta emme usko, että olemassaolo on paha, ja että olemassaolo on paljasta kärsimystä ja tuskaa. Me emme sitä usko; se on kaikki vaan teatteria. Se on omaa turhamaisuuttamme, kun puhumme vakavasti olemassaolon pessimistisestä luonnosta, kun olemme pessimistejä ja sanomme: voi, kuinka kurjaa tämä kaikki on! Teemme itsemme naurettaviksi. Jos todella joku todellinen ihminen kuuntelisi, kun sanomme, että tämä olemassaolo on kurjaa, niin hän nauraisi ääneen. Miksi et todella todista, että olemassaolo on paljasta kurjuutta. Tapa itsesi, silloinhan siitä pääset! Kyllä ihmiset voivat ajatella, filosofoida ja puhua: kuinka kurjaa kaikki on. Mutta kyllä he silti jatkavat elämää, eivätkä tahdo kuolla. Jos joku sanoisi: nyt minä tapan sinut! – me ihmettelisimme: mitä sinä nyt? Ja me olisimme valmiit vastustamaan häntä. – Me tiedämme sisimmässämme, että olemassaolo ei ole kurja eikä paha. Vaikka meidän järkemme koettaisi taistella vastaan ja ajatuksemme koettaisivat olla niin runollisen pessimistisiä kuin mahdollista, niin se on komediaa, sillä me tiedämme sisimmässämme, että olemassaolosta emme pääse koskaan: se on hyvä. Jos olemassaolo olisi paha, silloin pääsisimme siitä. Mutta me tiedämme, että kuolema on portti toiseen elämään ja se on portti takaisin tänne. Me emme pääse siitä, mikä on meidän kohtalomme. Meidän kohtalomme on olla olemassa. Emme voi enää tulla eläimiksi. Me olemme tulleet ihmisiksi, saaneet inhimillisen muodon. Ja elämä on määrännyt meille: teidän on tultava ihmisiksi. Se merkitsee: meidän on elettävä, oli elämä kuinka

kurjaa tahansa, ja mentävä eteenpäin ja tultava vähitellen ihmisiksi. Se on meidän olemassaolomme todellinen, käytännöllinen ratkaisu. Sillä tavalla me kaikki itse vastaamme joka hetki elämän kysymyksiin: – Kyllä minun täytyy olla olemassa ja mielelläni olen olemassa, ja olen kovasti huono, kun en joka hetki yritä olla ihminen. Näin me vastaamme. – Ja siis pahan vastustamattomuus tuommoisessa merkityksessä on myöskin irvikuva pahan vastustamattomuudesta. Sillä semmoista pahan vastustamattomuutta ei ole. Mutta niitä ihmisiä ei ole monta. Mutta ne ihmiset, jotka todella koettavat olla paha vastustamatta tässä merkityksessä, joko tappavat itsensä tai eivät tapa itseään, jotka eivät mitään tee sen hyväksi, että elämä jatkuisi, vaan jotka ovat käytännöllisiä pessimistejä, kaiken uskon kadottaneita, jotka koneellisesti ovat kadottaneet kaiken, – he eivät kuoleman jälkeen tee mitään erikoisia kokemuksia. Silloin he omassa taivaassaan eivät saa kokea oikeastaan mitään. He ovat kieltäneet oman inhimillisyytensä; he eivät ole luoneet myöskään mitään taivasta itselleen. Mutta heidän olemassaolonsa kuoleman jälkeen, ennen kuin he tulevat taivaaseen, on siksi yksinäistä, hämmästyttäviä ajatuksia herättävää, että he kokevat siellä sen, että olemassaolo se on sittenkin jotain. Itse olemassaolo on meidän kohtalomme, josta emme voi päästä. Sentähden siinä on annettu probleemi meidän ratkaistavaksemme. Miten siis käytämme tuota omaa olemassaoloamme? Tällaisiin ajatuksiin tulevat ne ihmiset, jotka ovat koettaneet elää aivan automaattisesti täällä. – Voi, voi!, jos saisin vielä uudestaan koettaa, kyllä minäkin silloin koettaisin. Se on merkillinen kokemus heille. Ja kyllä he eivät ole enää semmoisia pessimistejä ja passiivisia olentoja. Heillä on vapaus, mutta he ovat saaneet kuolemanjälkeisestä elämästä toisenlaista energiaa, että he vastustavat ja voittavat sen ja sanovat: ei!

Näin siis alkäämme ajatelko pahan vastustamattomuutta. Sitä se ei merkitse. Sitä Jeesus Kristus ei ole meille opettanut.

Vaan kun hän on opettanut meitä, että me vastustaisimme pahaa, niin hän on – jos ensin katselemme itseämme yksilöinä – opettanut meille sekä jotakin itsemme suhteen esimerkeillään ja sanoillaan, että jotain myöskin toistemme suhteen. Ensinnäkin hän on opettanut meitä itsemme suhteen, että meidän ei tule taistella pahaa vastaan, vastustaa pahaa itsessämme millään toivottomalta tavalla. Vaan kun todella otamme alemman itsemme jonkunlaiseksi probleemiksi eteemme, kasvatusobjektiksi, silloin on aina muistettava, että kaikki paha ja itsekkyyks on ehdottomasti voitettavissa. Ja millä tavalla? – Sillä tavalla, että me olemme – niinkuin Jeesus juuri on sanonut – luopuneet siitä harhakäsityksestä, että meillä olisi oikeutusta johonkin persoonalliseen onneen. Niin kauan kuin me elämme semmoisessa harhakäsityksessä, emme voi noudattaa Jeesuksen käskyjä, eikä toivoa pääsevämme Taivasten valtakuntaan, tulevamme ikuisesta elämästä osallisiksi. Mutta niin pian kuin järkemme on niin valistunut, että ymmärrämme, että ei kosmos, Jumalan suuri maailmankaikkeus ole olemassa sitä varten, että me tässä pienessä muodossa olisimme niin hirmuisen hemmoteltuja, – kun olemme niin valistuneita järjessämme, että olemme unohtaneet oman personallisen itsemme ja katselemme suurta kosmosta ja kaikkia eläviä olentoja maailmankaikkeudessa ja ajattelemme, että me olemme kukin yksi niistä, ja maailma tekee työtä sen puolesta, että me kaikki tulisimme onnellisiksi . . . , silloin meidän elämämme muuttuu ja me tulemme onnellisiksi. Me päätämme voittaa itsessämme kaikenlaiset turhat vietit, vaistot, himot, halut; kaiken itsekkyyden, joka on aina jokaisella ihmisellä ikävänä kumppanina olemassaolossa. Ennen kuin voitamme tuon itsemme, on se yhtämittäinen, sangen surullinen ja ikävä kumppani. Vasta sitten kun voitamme pahan, olemme täysin onnellisia. Ja se voittaminen ei tapahdu sillä tavalla, että aina taistelemme pahaa vastaan, alituisesti rukoilemme ja huudamme ja paastoamme, vaan niin, että ensi hetkestä lähtien

voitamme. Tässä ei tule kysymykseen mikään muu; me sanomme ihmisinä itsellemme, että voitamme. Ja se voittaminen on tapahtuva juuri nyt, tällä hetkellä – ja joka hetkellä ja sekunnilla. Jeesus sanoo: „valvokaa ja rukoilkaa.“ Me olemme aina omaa itseämme ihmisinä, ja siis me voitamme itsemme. Jeesuksen kaikki käskyt ovat ihmeellisiä siinä suhteessa. Niitä kun noudatamme ja muistamme, että voitamme itsemme, niin lopulta ne käskyt tulevat meidän vereemme niin, että lopulta meillä ei ole mitään taistelemista eikä vaikeutta. Aina on voitettava. Ei koskaan saa heittäytyä laiskaksi ja laakereitten päälle ja ajatella, että minä olen maailman voittanut. Silloinhan olemme menneet kurjempaan helvettiin. Vaan meidän täytyy aina, joka hetki valvoa ja rukoilla. Semmoiseksi yksilön elämän on tultava, että hän voittaa pahan sitä vastustamatta. – Mikä on tämän salaisuus? Sen salaisuus on siinä, että kun sanomme: paha! – jokin meissä sanoo: vastusta sitä! Mutta niin pian kun sanomme: oo! ystävä, joka tahdot auttaa minua! – silloin voitamme. Älkäämme tunnustako, että jokin on paha. Se, joka on eläimellistä meissä, on jälkeä menneestä, mutta samalla se on se ystävä, joka antaa meille voimaa. Hevonen – leijona – elefantti on hyvin voimakas eläin. Millä me ratsastaisimme? Hyvin huonosti pääsisimme eteenpäin omilla jaloillamme. Mutta kun otamme kaikkien eläinten voiman, mikä meissä on ja teemme ystäviä itsellemme, silloin me olemme voittaneet pahan ja olemme täynnä elämää ja energiaa. Meidän on tunnettava ajatuksissamme ja koko elämänymmärryksessämme, että kaikki se, mitä me nimitämme pahaksi meissä, on oikein hyvä ystävä, kun otamme ja voitamme sen voiman itsellemme ja hallitsemme sitä. Ajatelkaamme, miten hirvuinen meidän joku intohimomme on. Meidän päämme on aivan pyörällä, jos olen himon vallassa. Minkätähden minä antaisin noin suuren voiman tehdä niin paljon häpeää koko ihmiskunnalle. Paljon viisaampi tapa on sanoa: kas, tuossa on voimaa; minä olen ihminen, ja tuota voimaa käytän hyväkseen.

ni, enkä suinkaan turmioksi itselleni ja toisille. – En suinkaan tahdo sanoa, että se olisi leikkiä ja menisi pienessä ajassa. Se kestää läpi vuosien, vuosikymmenien ja vuosisatojen. Mutta aina saamme enemmän voimaa. Saamme lopulta koko maailman suuren, hirmuisen voiman käsiimme, sillä meissä ihmisissä piilee maailman suuri äiti, taikka se härkä, josta Kalevalassa puhutaan; käärmovoiman, luomisen hirmuisen voiman jos saamme käsiimme – ja me saamme sen voiman käsiimme, voitamme tuon suuren voiman, mikä meissä ihmisissä on –, niin meistä tulee enemmän jo kuin ihmisiä. Mutta tätä on Jeesuskin on tahtonut meille opettaa. Pahan vastustamattomuus on siinä, että kaikki paha on hyvää. Paha on kuin salapukuinen siunaus, kun sen voitamme. – Ja sitten tulemme tuohon toiseen kysymykseen, siihen, millä tavalla olemme pahaa vastustamatta toisissa, josta Jeesus nimenomaan puhuu: „älä vastusta sitä, joka on paha; vaan jos joku lyö sinua poskelle, käännä hänelle toinenkin; jos joku tahtoo ottaa ihokkaasi, anna hänelle viittasikin; jos joku pyytää sinua kävelemään kilometrin, kulje hänen kanssaan kaksi“ j.n.e. – Siinä Jeesus Kristus antaa meille juuri semmoisen neuvon ja käskyn, jota emme ole yhtään vielä ymmärtäneet, joitakin yksilöitä lukuun ottamatta. Mutta se käy meille hyvin helpoksi, kun me voitamme itsemme, voitamme eläimen itsessämme. Näemme aivan selvästi, että väkivallalla ei ole mitään voitettavissa, ainoastaan rakkaudella. Siis ei toistakaan ihmistä voi voittaa väkivallalla hyvälle; että on sille paha ja tekee vastarintaa. En voi voittaa sitä ihmistä, joka tahtoo hosua ja lyödä, kun lyön takaisin. Tietysti voin voittaa hänet, jos olen sattumalta häntä vahvempi, ettei hän enää minun kimppuuni hyökkää. Mutta se on semmoista pelonsekaista suuttumusta, jota hän sitten näyttää heikommille. Sillä ei ole voitettu mitään. Ainoastaan sillä tavalla voimme voittaa väkivaltaisenkin ihmisen, jos osaamme olla aivan rauhallisia. Annamme lyödä hänen itseämme ja täydessä rakkaudessa ja vakaumuksessa käännämme toisen

posken. Ei missään ulkokultaisessa nöyryydessä, että se kuuluu asiaan, vaan täydellisessä inhimillisessä ilossa; se on meidän elämän uskomme. Silloin tuo toinen hämmästy; epäilemättä hämmästy. – Tuskin mikään kertomus on tehnyt minuun niin suurta vaikutusta, kuin Victor Hugon kirjassa kertomus tuosta kaleerivangista Jean Valjeanista, joka oli juuri vapautunut linnasta. Hän varasti eräältä piispalta hopeaiset kynttilänjalat. Hänet otettiin kiinni ja poliisit toivat hänet piispan eteen, sanoen: tämä mies on varastanut teiltä nämä kynttilänjalat. – Oo!, sanoi piispa, minähän annoin ne hänelle, ei hän niitä varastanut ole. – Ja poliisit saivat silloin lähteä tiehensä. Mutta Jean Valjean ei voinut sitä käsittää: voiko joku ihminen olla semmoinen, että hän antaa anteeksi? Ja sentähden se teki Jean Valjeanista niin suuren ihmisen, joka oli Kristuksen kaltainen. – Siitä on yli 45 vuotta, kun olen tuon kirjan lukenut, mutta en ikänä unohda tuota kohtaa siitä. – Rakkaus on se, joka voi muuttaa maailman ja ainoastaan rakkaus. Semmoinen on oleva meidän suhteemme toisiin. Alituisesti anteeksiantava, rakastava, auttava. Jos asetumme tuomareiksi, syytämme ja vainoamme, mitä hyötyä siitä on. Mutta jos annamme anteeksi oikealla tavalla, silloin herää Kristustajunta pahojen, heikkojenkin ihmisten sydämissä. Miksi vahvemmat ihmiset ovat olemassa maailmassa? Siksi, että he antavat voimaansa toisille ja auttaisivat noita heikkoja. Ei sentimentaalisesti, mutta aina niinkuin mestarin, Jumalan edessä. Että seisomme kuin elämän kirkkauden edessä. – Nyt tulemme toiseen kohtaan, joka koskee fatalismia pahan vastustamattomuudessa.

Onko meidän aina alistuttava kohtaloomme? Ei, yksityisessä elämässämme meidän täytyy aina, koko ajan voittaa kohtalomme. Aina työskennellä luonnon ja kohtalon – en uskaltaisi sanoa niitä vastaan, mutta – niiden voittamiseksi. Sillä meidän ruumiimme on itsestään jäykkä, laiska. Jos nyt synnymme ahkerina, niin se johtuu siitä, että meillä on ollut niin monta

kertaa fyysillinen ruumis. Fyysillisessä ruumiissa on luonnostaan laiskuus, mutta se on voitettava. Jollemme aina sano, että olemme ihmisiä ja ruumis on palvelija, niin siitä tulee semmoinen pasha, joka huutaa: nyt sorbettia! — ja nyt ruokaa . . . !“ Ei se ruumis mitään tekisi; meidän on kasvatettava, pidettävä sitä kunnossa, pantava se työhön. Tämä on yksinkertainen läksy, ensimmäinen läksy, työn läksy. Harvat ihmiset ovat enää laiskoja. Onhan kyllä niitä, jotka eivät mitään tekisi, vaan antaisivat toisten palvella itseään. On joitakuita siellä täällä. Enimmäkseen ihmiskunta on sentään oppinut tulemaan ruumiinsa herraksi, että se pitää tuota ruumistaan työssä, virkeänä ja elävänä. Se on kaikista paras tautien estäjä. Ei liian paljon työtä, mutta säännöllistä työtä kun vaadimme ruumiilta, niin se mieluummin pysyy terveenä. Ei se ehdi eikä viitsi sairastella, jos se on aina työssä. Sentähden tämä jo yksin näyttää, mitä varten meidän täytyy aina voittaa tätä aineellista luontoa.

Tahdon nyt vielä kiinnittää huomion ainoastaan siihen seikkaan, joka koskee kansakuntaa. Ajatelkaamme itseämme muutamia vuosikymmeniä taaksepäin — ja viime vuosisadan yhdeksänkymmentä-luvulla alkoi olla vaikea aika Suomessa. Alkoi sortokausi. Ja kuitenkin olimme viime vuosisadalla oppineet Europassa, että kansat kansoina olivat vapaita elämän edessä; ettei toinen saa sortaa toista. — Nyt on ihmisten tajunnassa, että kansa ei saa sortaa toista. — Jos me silloin olisimme olleet tuommoisia fatalisteja, olisimme ilman muuta alistuneet mihin sortovaltaan tahansa. Emme koskaan panneet sanallakaan vastaan, mutta emme voineet alistua tekemään mitään, vaan tunsimme, että meitä kohtaan tehtiin vääryttä. Ja silloin syntyi maassa tuo — minun mielestäni historiallisesti huomattava — niin kutsuttu passiivinen vastarinta. Se on sitä, mitä Jeesus opetti.

Älkää koskaan sanoko, että tuo on niin paha, ja että minun täytyy alistua sen alle; vaan aina ihmisinä ja kansakuntana täytyy seistä sen puolesta, joka on hyvä, ja huutaa kaikille ihmisille: ei,

tämä on väärin! Ja itsepintaisesti teidän täytyy olla tietoisia siitä, että teillä on elämisen oikeus. Teidän täytyy huomauttaa siitä sille, joka tahtoo teitä sortaa. Älkää vuodattako verta, pahaa tehkö, mutta olkaa siveellisesti pahan voittajia. Tehkää siveellistä vastarintaa. Sanokaa: me emme tottele! Antakaa heidän tappaa vaikka teidät kaikki.

Se on Jeesuksen opin mukaista. Se on historiallisesti merkittävä asia, että me osasimme tehdä passiivista vastarintaa. Minä luulen, että se passiivinen vastarinta on nyt mennyt Intiaan. Siellä on Gandhi, ja Intian kansa ymmärtää ja kuuntelee Gandhia. Ja ihmeellistä on, että koko suuri Intian kansa kuuntelee häntä. Tietysti on tapahtunut paljon semmoista, joka on tahtonut mennä väkivaltaan — ja se hukuttaa kaikki aina —, mutta nyt jos Intia — niinkuin voi aavistaa — voittaa vapautensa juuri tämmöisellä siveellisellä tavalla, täytyy sanoa: nyt tapahtuu jotain merkillistä maailmassa. — Semmoistahan tapahtui meille suurlakossa vuonna 1905. Sitä ennen oli meillä tapahtunut se, että Eugen Shauman tappoi Bobrikoffin. Ehkä hän itse olisi paennut, ehkä hän ajatteli, että Bobrikoff vielä eli; mutta kun hän tappoi itsensä, hän oli joka tapauksessa niin suurissa tunteissa elävä olento, että hän tunsu voivansa uhrata itsensä ja vapauttaa kansansa tuosta painajaisesta. Joka tapauksessa se näytti Venäjän valtiaille ja kuvernööreille, että meidän kanssamme ei ole leikittävä. Hän ymmärsi sen, että sillä oli suuri vaikutus. — Vaikka minä menisin kadotukseen, niin minä tapan tuon ihmisen! — Kuoleman jälkeen hänellä on kyllä nyt hyvä olla. Jos katsomme henkisesti, niin näemme, että Suomen kansa olisi saavuttanut itsenäisyytensä ilman Bobrikoffin murhaakin. Sen olivat korkeammat olennot päättäneet, että Suomi tulee itsenäiseksi, Suomen kansa itsenäistyy. Tarkoitus, unelma oli korkeammilla olennoilla, että Suomi olisi tullut itsenäiseksi ilman veren vuodatusta. Se ei käynyt päinsä, kun ei ollut kylliksi henkistä, siveellistä voimaa meissä, vaan joka osaksi sai ikäänkuin varaventiilin tuon Schaumannin kautta.

Sentähden meidän täytyi myöhemmin vuodattaa verta; ja syy oli meissä. Me emme osanneet olla semmoisia, että olisimme vaatineet, että meidän on tultava vapaiksi. Ajan henki oli semmoinen, että meidän täytyi tulla itsenäisiksi. Siinä oli välikohtauksia. Joka tapauksessa, tuo passiivinen vastarintamme oli huomattava asia. Samanlaista on nyt Intiassa. Siellä toimitaan, eikä väkivallalla. – Kun pannaan toimeen revolutio ja vallankumous, se on näennäistä. Jonkun ajan kuluttua ollaan melkein samanlaisissa oloissa jälleen. Mutta jos joku kansa voi olla paha vastustamatta siveellisellä tavalla, silloin voi odottaa, että historiassa tulee nyt jotain tapahtumaan. Sillä onhan luvattu, Jeesuskin on nimenomaan sanonut, että autuaat ovat lempeät, sillä he tulevat perimään maan. Eivät ne, jotka huutavat, heiluttavat miekkaa ja ampuvat pyssyillä ja kanuunoilla, tule hallitsemaan. Nyt he hallitsevat, mutta se on näennäistä. Mitään todellista hallitusta ei ole ennen kuin tulevat ne hallitsemaan, jotka hallitsevat viisaudella, rakkaudella, lempeydellä: jotka hallitsevat hengellä.